

Risikkommunikation

Carina Loh

EnviroPlanning AB
Affärsområdesansvarig
Risk, kemikaliesäkerhet och miljöanalys

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency

Agenda

- 13.15 – 13.25 Begreppet Riskkommunikation.
Riskkommunikation inom Hållbar Sanering. [Carina Loh](#), [EnviroPlanning](#).
- 13.25 – 13.40 Kommunikation av hälso- och miljörisker i samband med förorenad mark. [Fredrik Lundgren](#), [WSP Environmental](#).
- 13.40 – 13.55 Konsten att tala väl mitt i krisen.
[Sten Haage](#), [Strandberg&Haage](#).
- 13.55 – 14.00 Avslut - [Carina Loh](#), [EnviroPlanning](#).

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency

2009-04-01

2

GÖTEBORGS-POSTEN SÖNDAG 1 MARS 2009

tör: Cecilia Frisk 031 62 40 89 • Biträddande redaktörer: Sofia Dahlström 031 62 40 39, Linda Swarberg 031 62 46 03, 19 Löfvikist 031 62 41 60 • E-post: nyheter@gp.se • Fax: 031 60 27 60 • **Göta tipstelefon: 031-17 20 10** Publicerade tips belönas.

Här läcker gift ut i Göta älv

Ingen vet vad de nedgrävda tunnorna innehåller

TROLLHÄTTAN På 60-talet såg Rune Karlsson hur tunnor med avfall grävdes ned och täcktes över. Han är orolig för vad som händer om de rostar sönder. Redan i dag läcker miljögifter ut i Göta älv.

Rune Karlsson står på det som fram till mitten av 70-talet var en soptipp. Den ligger i Torpa en mil söder om Trollhättan, på en halvö mellan Slumpån och Göta älv. Älven som är dricksvattentäkt för bland annat alla göteborgare.

– Där rinner lakvattnet rakt ut i älven, säger Rune Karlsson och pekar ned mot den steniga älvsbänken.

Vi kryssar oss fram på släppliga stenar och hör ett tydligt porlande ljud. Utlöppet från lakvattnet ligger nära den punkt där Slumpån mynnar ut i Göta älv. Och nära gläddornas "bakvatten" – ett välkänt begrepp för alla fritidsfiskare. Under sommaren är det trängsel bland sportfiskare vid Slumpåns mynning.

– Gläddorna ligger och lurar på småfisk och här har jag själv tagit många gläddor, säger Rune Karlsson.

Miljögifter i lakvattnet

Mätningar som gjorts av ett konsultföretag visar att det finns miljögifter i marken och i det lakvattnet som rinner ut i Göta älv.

fortsätta släppas ut i Göta älv. Soptippen har täckts över med jord, men lagret har med tiden sjunkit undan. Vi kliver runt på området som täckts av ett tjockt puderns. Vi ser en tunn intill två bildäck. Rune Karlsson är rädd för vad som göms under snön – för vad alla gömda tunnor kan innehålla. Tunnor han såg grävas ned för 40–50 år sedan.

Tveksam till sanering

Vad tunnorna innehåller är det ingen som vet. Konsultföretaget konstaterar att "kunska- skapen om deponin är begränsad". Rapporten bygger på uppgifter från grannar och framför allt från Rune Karlsson.

– Jag vet att tunnorna kom från industrierna i Trollhättan, säger han.

Under tippen ligger Torpa mineralkälla. Fram till 1977 buteljeras det vatten från källan och det har av och till funnits planer på att återuppta den verksamheten. Rune Karlsson ser skräckscenarier framför sig där källan och älven förgiftas. Han ser bara en utväg för att eliminera hoten.

– Området är bara 60 gånger 30 meter stort och cirka tre meter djupt, säger han. Det borde vara en enkel match att gräva upp

grannarnas oro.

– Jag skulle hellre inte vilja bo vid en soptipp, säger hon.

Elin Arvidsson påpekar att de giftigheter som uppmäts inte är alarmerande höga och hon är tveksam till en sanering av området.

– En utgrävning kan göra mer skada än nytta och då kan det bli ännu mer miljögifter, säger hon. Området är dessutom skredkänsligt och det är risk för att det ska gå ett skred.

Två förslag till sluttäckning

Elin Arvidsson anser också att miljönytt av en utgrävning måste ställas mot kostnaderna. Hon lutar mer åt alternativet att lägga ett lakvattensystem och täcka in soptippen. Åtgärderna skall följas upp med mätningar och kontroller.

Enligt renhållningschefen Bengt Pettersson finns det två förslag till sluttäckning deponin. En sådan åtgärd beräknas kosta mellan två och tre miljoner kronor. Någon för att gräva upp tippen och förslä borta jo massorna kan uppgå till minst tio miljoner kronor.

Hälso- och miljörisker engagerar!!

Göteborgs-posten
1 mars 2009

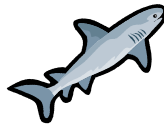
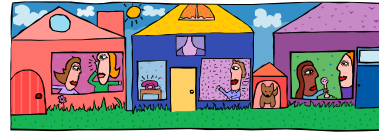
Begreppet riskkommunikation

Riskkommunikation – inom HS – kommunikation kring frågor som påverkar hälsa och miljö.

Hälso- och Miljörisker

- Risken för påverkan av människors hälsa eller liv –mat, luft, vatten - brand, explosion, strålning, buller, lukt, damm, kemiska ämnen....
- Risken för att flora eller fauna skall skadas eller
- Risken att naturtillgångar skall skadas

Riskupplevelsen varierar....

- Tidigare erfarenheter och kunskap hos den som utsätts för risken har betydelse för riskupplevelsen
- Ny teknik uppfattas oftast som riskfylld
- Det är lättare att acceptera frivilliga risker
- Man upplever risker som mindre om man känner att man kan kontrollera den själv
- Påtvingade risker upplevs ofta som större än vad de är
- Människor och samhället accepterar risker om konsekvensen är mindre men sannolikheten större

Riskkommunikation inom Hållbar Sanering

Mål och syfte:

Hur uppfattas risker med förorenade områden?

Vilken forskning finns inom riskkommunikation, nationellt och internationellt?

Vilka praktiska erfarenheter finns inom riskkommunikation i samband med förorenad mark?

Övergripande mål - Skapa förutsättningar för förbättrat kommunikationsarbete.

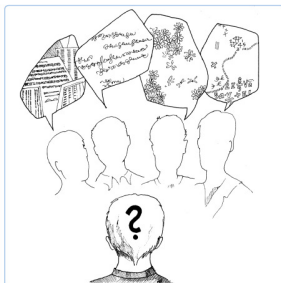
Vem kan man lita på?

Att kommunicera risker i samband med förorenade områden

RAPPORT 5664 • FEBRUARI 2007

Kunskapsprogrammet

Rapport från Hållbar Sanering:

Vem kan man lita på? Att kommunicera risker i samband med förorenade områden.

Johan Asplund, Fredrik Lundgren, Torbjörn Brorson

WSP Environmental

Kriterier för effektiv
riskkommunikation

– Sanering av förorenade områden

Ny rättad utgåva

RAPPORT 5887 • OKTOBER 2008

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency

2009-04-01

9

Rapport från Hållbar Sanering:

Kriterier för en effektiv
riskkommunikation – sanering av
förorenade områden.

Lars-Erik Warg, Kjell Andersson,
Göran Stridh

Arbets- och miljömedicinska kliniken
Universitetssjukhuset Örebro

Transparenta
saneringsprojekt
fas 2

RAPPORT 5740 • OKTOBER 2007

Naturvårdsverket | Swedish Environmental Protection Agency

2009-04-01

10

Rapport från Hållbar Sanering:

Transparenta saneringsprojekt

Kjell Andersson, Karita Research
Bertil Grundfelt, Kemakta Konsult
Clas-Otto Wene, Wenergy

Övergripande resultat

- Grundläggande kriterier för en effektiv riskkommunikation
- Checklistor för praktisk vägledning till riskkommunikatörer
- En modell för kommunikation i större projekt är under utveckling. Modellen har provats i ett saneringsprojekt.

Läs mer på www.naturvardsverket.se/hallbarsanering - sidor om riskkommunikation.

Samlad kunskap
om förorenade områden:
www.naturvardsverket.se/hallbarsanering

Naturvetar
Renare Mark

Forum för utbyte
av kunskap,
erfarenheter
och kontakter

Naturvetar
Renare Mark